SVOBODA СВОБОДА

UKRAINIAN DAILY — УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК

Пам'ятаймо про Україну!

... No. 155. JERSEY CITY and NEW YORK, SATURDAY, AUGUST 14, 1993. CENTS 25 ЦЕНТІВ ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, СУБОТА, 14-го СЕРПНЯ 1993. Ч. 155. РІК С.

Л. КУЧМА ПРОВІВ ПЕРЕГОВОРИ В МОСКВІ

Київ (УНІАР). — У четвер, 12-го серпня, прем'єр-міністер України Леонід Кучма повернувся з Москви, де 11-го серпня провів переговори з головою Ради міністрів Російської Федерації Віктором Чорномирдіним. Вони обговорили питання тривалої участи України в інвестуванні західньо-сибірського нафто-газового комплексу, постачання нафти і газу в Україну, а також інші питання українсько-російських відносин.

Керівник комітету з нафти і газу України Михайло Ковальок повідомив, що перед зустріччю Л. Кучми і В. Чорномирдіна Росія відновила постачання нафти в Україну і нафтопереробний завод отримує щоденно 15 тонн цієї сировини.

Голови урядів двох держав домовились, що протягом десятьох днів будуть підписані документи, які забезпечать стабільність нафтопереливному комплексові України. „Ми змушені були просити кредит — 250 біл. російських рублів і уряд Росії задовольнив наше прохання", — сказав Л. Кучма.

Пресова служба Кабінету Міністрів України оприлюднила заяву з поясненням дій Л. Кучми щодо економічної співпраці з деякими країнами СНД. У заяві наголошується, що прем'єр-міністер не зробить нічого такого, що суперечить загальнодержавній політиці та інтересам України.

Відкидають ідею створення закордонних банків

Київ (УНІАР). — Тут 5-го серпня відбулася пресова конференція голови правління банку „Інко" Петра Мірошнікова. Як керівник одного з найбільших комерційних банків України, Мірошніков заявив, що хоч він і не належить до будь-якої політичної партії, але відстоюватиме інтереси тієї партії, яка виступатиме за ринкову економіку.

Керівник банку „Інко" також підтримує ідею створення комерційних банків близького зарубіжжя в Україні, але є категоричним противником заснування в Україні чужинецьких банків, оскільки це, на його думку, стане початком неповноцінної конкуренції у банківській сфері. Банк „Інко" вже налагодив співпрацю з російськими партнерами і за допомогою системи „Свіфт" проводить банкові операції. Однак, керівники банку „Інко" вважають „незрозумілим" становище Служби Безпеки України і Міністерства Внутрішніх Справ, які „примушують банки іти на порушення закону про банки і банківські операції".

Територію Криму керівництво банку уважає зоною особливого риску. П. Мірошніков переконаний, що має бути два валютних курси: один — біржовий, а другий визначається Національним Банком України.

РОКОВИНИ НЕЗАЛЕЖНОСТИ

Савт Бавнд Брук, Н.Дж. — Організація Оборони Лемківщини, відділи в Пассейку, Елизабеті, Нюарку, Джерзі Ситі, Ню Йорку та Йонкерсі відзначатимуть другу річницю проголошення незалежности України у неділю, 22-го серпня, о год. 12-ій полудня в Українському Домі Культури, Дейвидсон авеню в Савт Бавнд Бруку, Н.Дж. (на оселі православної церкви-пам'ятника). У програмі: фестин-пікнік, мистецькі виступи, вигращі. Гратиме оркестра „Чарівні очі".

Відбудеться річна конференція ОДВУ

Центральна Управа Організації Державного Відродження України влаштовує в днях 4-5-го вересня ц.р. річну конференцію. Членство ОДВУ повинне обов'язково взяти участь у цій важливій у всіх відношеннях конференції.

На конференцію Центральна Управа ОДВУ запросила визначного доповідача з Києва — Мирослава Вербового, головного редактора „Українського Слова" в Києві. Журналіст і політолог, М. Вербовий має намір подати найновіші відомості щодо політичного й економічного стану в Україні та обговорити рішучі кроки з боку урядових кіл і з боку демократичної громадськости — політичних партій та фахівців-науковців — з метою вийти з критичного становища, в яке поринула Україна після довготривалого підневільного стану.

Редактор М. Вербовий матиме святкове слово на обіді, влаштованому для членства ОДВУ і для української громади, з рамени ЦУ ОДВУ і Управи Українського Золотого Хреста (УЗХ), в неділю, 5-го вересня, о 1-ій год. по полудні.

З'ЇЗД ЗАЛЬЦБУРЗЬКОЇ ГІМНАЗІЇ

Союзівка. — Тут від 10-12-го вересня проходитиме XXIII з'їзд колишніх учнів Зальцбурзької гімназії. Кімнати для нічлігу слід замовляти, звертаючись на Союзівку: Ukrainian National Association Estat e, Foordmore Road, Kerhonkson, N.Y. 12446. Tel. (914) 626-5641.

Мейплвуд візначить річницю незалежности України

Мейплвуд, Н.Дж. — Два тижні тому у вівторок, 3-го серпня, посадник Роберт Ґресмір тут на публічному засіданні повного Міського комітету проголосив день 24-го серпня Днем Незалежности України.

Офіційний документ-грамоту посадник Р. Ґресмір вручив представникові української громади і головному радному УНС Андрієві Кейбіді.

На урочисті святкування річниці незалежности України, які відбудуться в будинку Міського комітету у вівторок, 24-го серпня, о год. 9:30 ранку з участю посадника міста, українських священиків, української громади Мейплвуду і околиці та тих українських приятелів, які своєю присутністю схочуть звеличати річницю незалежности України.

У той день перед будинком Міського комітету на машті поруч американського прапору гордо пишатиметься синьо-жовтий прапор незалежної України.

О. БІЛОРУС ЗУСТРІВСЯ З С. ТАЛБОТТОМ

Вашінгтон (ПС Амбасади України). — Амбасадор України Олег Білорус зустрівся в Державному департаменті з амбасадором Стробом Талботтом на його прохання. Центральне місце в дискусії посідали питання дальшого поглиблення українсько-американських відносин в політичній та економічній сфері.

С. Талботт дав високу оцінку недавнім візитам до ЗСА міністра оборони Костянтина Морозова і заступника міністра закордонних справ Україна Бориса Тарасюка, в ході яких досягнуто значних успіхів в зближенні становищ обох країн в галузі ядерного роззброєння, активізації військово-оборонного співробітництва і партнерства.

О. Білорус зосередив увагу співрозмовника на практичних проблемах, які постали перед Україною в ході демонтажу і деактивації першої групи стратегічних ядерних ракет СС-19 і наголосив на тому, що процес демонтажу ракет в Україні триватиме згідно з пляном. З американського боку висловлено готовість найближчим часом надати Україні фінансову та технічну допомогу для полегшення процесу ядерного роззброєння.

Значну частину бесіди в Державному департаменті присвячено питанням поглиблення економічного співробітництва України і ЗСА. Зокрема, йшлося про надання пріоритетної уваги випрацюванні пакету економічної допомоги Україні в проведенні структурних і економічних ринкових реформ. У цьому відношенні Олег Білорус запропонував на розгляд американської сторони проєкт створення в Києві американсько-українського центру реконструкції та економічного розвитку. На думку української сторони, ця двостороння неурядова установа може стати важливим інструментом в здійсненні проєктів економічних реформ в Україні, сприянні діяльности американського бизнесу та активізації інвестицій американських фірм і корпорацій в українську економіку.

В ході бесіди О. Білорус і С. Талботт також торкнулися ряду інших питань двосторонніх відносин та намітили плян дальших зустрічей і консультацій.

Селянські демократи дбають про відродження України

Київ (УНІАР). — Тут 6-го серпня у Будинку Письменників України відбулося засідання Великої ради Української Селянської Демократичної Партії. Тема засідання: „Як зберегти і утвердити державність України".

Виступив голова УСДП Сергій Плачинда. Він зосередив увагу на тому, що вимирання української нації триває, український етнос знищується, в жахливому становищі опинилося українське село. На його думку, дії Кабінету Міністрів в аграрному секторі, невмотивованість кредитової політики, „штучні ін'єкції" селу не є ознаками державотворення. Нічого втішного не принесуть селу, на думку Плачинди, і новопризначені перший віцепрем'єр-міністер Юхим Зв'ягільський та віцепрем'єр-міністер України Валентин Ландик. А підписання Л. Кучмою заяви про намір створити економічний союз приведе Україну знову до російського поневолення.

Селянські демократи України запропонували кілька шляхів виходу із ситуації, що склалася в Україні: виробити альтернативний проєкт відродження України, відкрити широку дорогу приватизації, закрити українські кордони і встановити мито на перевезення іноземних товарів, досягти для України статусу ядерної держави.

Селянські демократи вважають за необхідне творити бльоки з іншими партіями національного і демократичного спрямування.

Студенти з Румунії навчаються в Україні

Львів (УНІАР). — У Львівській педагогічній школі ч. I відбувся другий випуск студентів -українців з Мараморського краю, Румунія. Група студентів з 26 осіб навчалася за скороченою програмою. З них п'ять осіб закінчили навчання на відмінно, інші добре. Дехто з них має намір залишитися і продовжити навчання на філософському та географічному факультетах Львівського університету.

Вшанували пам'ять А. Фіґоля

Чикаго (ЕУД). — У середу, 11-го серпня ц.р., редакція Енциклопедії Української Діяспори, місцевий Осередок НТШ та пластуни з куреня „Лісові Чорти" відмітили тут відхід у вічність св. п. д-ра Атанаса Фіґоля в Мюнхені 30-го липня 1993 року.

Поминальну Літургію та Панахиду відслужив о. крилошанин Іван Кротець у соборі свв. Володимира і Ольги. Опісля відбулися поминальні сходини в Культурному Осередку, які відкрив д-р Роман Залуцький, голова Осередку НТШ. Промовляли про різні аспекти життя покійного: д-р Василь Маркусь (праця А. Фіґоля в Енциклопедії Українознавства), дир. Роман Мицик (загальна сильветка А. Фіґоля як громадського, економічного та пластового діяча), мґр Орест Городиський (про гімназійне середовище А. Фіґоля в Станиславові). Доповнили заслуги покійного ще спогадами про його видатну участь у збіркових акціях на цілі Енциклопедії Українознавства та як про людину-джентельмена інж. Роман та Галя Заяці і д-р Степан Самбірський.

Присутні на поминках склали датки на Енциклопедію Української Діяспори замість квітів на могилу св. п. А. Фіґоля: 50 дол. — В. і Д. Маркусь, 40 — Р. Мицик; 30 — І. Ґорчинська, Р. і Г. Заяці, Б. і О. Ткачуки, 25 — С. Ґоляш, Р. Залуцький, О. Плешкевич, Ю. Яримович; 20 — В. Литвин, І. Пежанська, В. Юринець; 15 — Л. Шеремета; 5 — О. Городиський.

Івано-Франківське. — Працівники місцевої філії Інституту землеустрою приступили до оформлення державних актів на землю. За словами директора інституту Михайла Михальського, в області понад 4,000 громадян уже приватизували земельні ділянки.

КОНФЛІКТ МІЖ Б. ЄЛЬЦИНОМ І ВЕРХОВНОЮ РАДОЮ ЗАГОСТРЮЄТЬСЯ

Москва. — В середу, 11-го серпня, голова федерального комітету в питаннях державних маєтків Росії Анатолій Чубайс цілу свою пресову конференцію присвятив захистові президента Боріса Єльцина і критиці Верховної ради, яка продовжує гальмувати економічні реформи в республіці. Водночас А. Чубайс запевнив, що, не зважаючи на всі деструктивні зусилля російських законодавців, парляментові не вдається невтралізувати діяльність президента, спрямовану на приватизацію державних маєтків у країні.

Преса інформує, що минулого тижня російські парляментаристи вже вдруге відкинули закон президента Б. Єльцина про приватизацію. Голова Верховної ради Р. Хасбулатов, звертаючись до російського генералітету, назвав Б. Єльцина порушником законів і звинуватив його в послабленні російської збройної могутности. Р. Хасбулатов договорився до того, нібито президент Б. Єльцин „діє в інтересах міжнародної розвідки" і „продає Росію Заходові".

А. Чубайс назвав Р. Хасбулатова політичним невігласом і підкреслив, що спікер парляменту ігнорує наставлення мільйонів росіян, які у квітні цього року під час загальнонаціонального референдуму висловили довір'я президентові. Щодо процесу приватизації, то він, на думку А. Чубайса, проходить досить успішно. Від грудня минулого року майже 12 відсотків з 22,000 державних підприємств перейшло у приватні руки.

Того ж дня, в середу, відбулася пресова конференція міністра фінансів Боріса Фьодорова. Він назвав приватизацію „наріжним каменем всіх економічних реформ". Б. Фьодоров також гостро критикував Верховну раду Росії і сказав, між іншим, що запропонований законодавцями проєкт державного бюджету лише поглибить економічну кризу в країні.

В АМЕРИЦІ

В СЕРЕДУ, 11-ГО СЕРПНЯ, Папа Іван Павло II прибув у столицю Мехіко. Відтак, після одноденної програми, він приїхав у З'єднані Стейти і відвідує місто Денвер у стейті Колорадо. Агентство Ассошіейтед Пресс інфорує, що у Кінгстоні, столиці Ямайки, де відбулася перша зупинка Папи Івана Павла II, високого гостя зустрічали без очікуваного ентузіязму. Це пов'язано нібито з тим, що Папа гаряче переконував молодь Ямайки відкинути насильство, наркотики і статеву розпусту як явища, несумісні з християнською мораллю. Папа також однозначно висловився проти абортів.

СОЦІОЛОГІЧНІ ОПИТУВАННЯ в Перу напередодні референдуму щодо нової конституції засвідчили, що 65 відсотків населення висловилося за те, щоб узаконити смертну кару для терористів. Відповідний законопроєкт, запропонований президентом Альберто Фіґіморі, цими днями прийнято Демократичною конституційною асамблеєю. Обґрунтовуючи це рішення, А. Фуґіморі сказав, що воно спонукане самою ситуацією в країні: за 13 років політичного насильства, розв'язаного лівими екстремістами з марксистсько-маоїстської організації „Сяюча стежка", в Перу загинуло майже 30,000 осіб.

МЕХІКАНСЬКА ВЛАДА депортувала 76 китайських нелегальних іміґрантів, затриманих на території Мехіко. У заяві міністерства внутрішніх справ повідомляється, що 55 громадян Китаю таємно проникли в країну через кордон з Ґватемалею, решта потрапили в Мексику іншими незаконними шляхами. Минулого місяця Мехіко депортувало 660 китайців, які пробували використати її територію для проникнення у З'єднані Стейти. Членів залоги тайванських човнів, котрі привезли нелегальних іміґрантів, засуджено до тюремного ув'язнення від двох до 10 років.

26 МІЖНАРОДНИХ організацій, які беруть участь у наданні гуманітарної допомоги сомалійському народові, звернулися до генерального секретаря ООН Бутроса Бутроса-Ґалі з осудом збройних дій „голубих шоломів" у цій країні. У листі підкреслюється, що безвідповідальні рішення про застосування військової сили в Сомалії привели до жертв серед мирного населення і значно ускладнили працю гуманітарних організацій. Автори звернення, між іншим, нагадують, що після повітряного нападу нападу американських військових літаків на укріплення генерала Айдіда і смерти 54 мирних громадян розлючений натовп сомалійців замордував чотирьох закордонних журналістів.

ВИЩА РАДА ІСЛЯМСЬКОЇ революції Іраку, головна база якої знаходиться в Ірані, закликала іракців до повалення режиму Саддама Гуссейна. Виступаючи на конференції цієї Вищої ради в іранському місті Кумі, її лідер Мухаммед Бакр Гекім заявив, що „святим обов'язком іракського народу є взятися за зброю, щоб врятувати людей від залізних кайданів Саддама, який готовий зруйнувати Ірак, аби тільки залишитися при владі".

В ЧЕТВЕР, 11-ГО СЕРПНЯ, коаліційний уряд Камбоджі відрядив 1,000 військовослужбовців у провінцію Сіємпреап для збройного протистояння „червоним хмерам". Відомо, що минулого тижня на заході Камбоджі вже сталися сутички національної армії з формаціями „червоних хмерів", з обох сторін є вбиті і ранені. Керівник місії ООН в Камбоджі Ясусі Акасі закликав лідера „червоних хмерів" Кгієу Самфана припинити політику насильства, інакше угрупування К. Самфрана потрапить у цілковиту міжнародну ізоляцію.

ДЕПАРТАМЕНТ ІНФОРМАЦІЇ і преси міністерства закордонних справ Росії повідомив, що в Колюмбії був вчинений напад на представника Аерофлоту. Озброєні автоматичною зброєю особи увірвались вдень у приміщення представництва цієї летунської компанії і, погрожуючи його працівникам фізичною розправою, забрали гроші і блянки летунських квитків. Людських жертв нема. Колюмбійська поліція підкреслила, що напад мав кримінальний характер.

ЗСА ГОТОВІ НАНЕСТИ УДАР НА ПОЗИЦІЇ СЕРБІВ

Вашінгтон. — Адміністрація президента Билла Клінтона заговорила рішучішим тоном, погрожуючи сербам повітряними ударами, якщо вони не припинять бльокади Сараєва — столиці Боснії і Герцеґовини.

Державний секретар ЗСА Воррен Кристофер сказав, що порятунок Сараєва є проблемою національної безпеки для З'єднаних Стейтів, здивувавши коментаторів, які нагадали, як три тижні тому той же Кристофер заявив, що ЗСА зробили все можливе для вирішення конфлікту в Боснії і Герцеґовині. Европейські союзники, за його словами, повинні проявити велику зацікавленість, бо становище в республіці не заторкує корінних інтересів національної безпеки ЗСА і хвилює лише з гуманітарного боку.

Раніше З'єднані Стейти підкреслювали, що національна безпека буде заторкнута на випадок агресії Сербії проти Македонії. Однак деякі чинники в Адміністрації Билла Клінтона вказують, що Президента і державного секретаря ЗСА в однаковій мірі хвилює кровопролиття під Сараєвом, в чому Клінтон і Кристофер бачать причину напруження на Балканах і фактор дестабілізації на півдні Европи.

Кристофер сказав, що сербські збройні сили повинні залишити позиції в горах під Сараєвом, які вони зайняли, і зробити все можливе, щоб полегшити становище обложених боснійських мусулман, бо якщо ні, проти них буде використане американське летунство. Якщо раніше ЗСА не рішалися діяти власними силами, то тепер заява Кристофера не виключає цього. Повітряні операції були узгоджені зі союзниками з НАТО в понеділок, 9-го серпня, і генеральний секретар ООН Бутрос Бутрос-Ґалі сказав, що санкції ООН на авіяційні налети вже є і атаки можуть початися в будь-який день і годину.

У Женеві тривають переговори лідерів всіх трьох ворогуючих груп у Боснії. Президент Боснії Алія Ізетбеґовіч заявив, що готовий чекати політичного вирішення конфлікту „день, два і скільки завгодно" і що він залишить Женеву лише тоді, якщо серби посилять натиск на Сараєво і він повністю розчарується у можливості вирішити конфлікт за столом переговорів.

У СВІТІ

ОДНЕ З НАЙБІЛЬШИХ американських фармацевтичних підприємств Джонсон енд Джонсон заявило, що має в пляні звільнити з праці понад 3,000 працівників у відділах свого підприємства по цілому світі. Найперше плянують запропонувати ранній відхід на пенсію 1,000 працівникам у ЗСА, включно з 200 працівниками їхньої головної квартири у Ню Бранзвик, Н.Дж., а інші 2,000 осіб просто втратять працю при перебудові цілої корпораційної системи фірми. Все це в ім'я зменшення фірмових витрат, бо в іншому випадку мусіли б збільшити ціни на свої вироби, чого всі стараються оминути, зокрема напередодні переформування системи охорони здоров'я в ЗСА.

У СВОЄМУ ЗВІТІ Американська спілка громадських свобід твердить, що незаконні іміґранти, яких затримує Уряд ЗСА в Манґеттені не мають відповідних приміщень, доступу до леґальної допомоги та інших конечних послуг. Одначе найбільшою хибою цих іміграційних осередків тимчасового перебування незаконних іміґрантів є неупорядкованість самої системи, бюрократизм і наставлення самих працівників іміграційної служби, що в результаті проявляється затриманнями місяцями, а то й роками без будь-якої дії.

ЗСА ПОСИЛИЛИ СВІЙ ТИСК на боснійських сербів, перестерігаючи їх, що вони наражують себе зі сторони НАТО, якщо вони негайно не залишуть своїх позицій на двох горах недалеко Сараєво. У тому самому часі Організація Об'єднаних Націй подала до відома, що їхні контролери, потрібні для координації бомбардування, вже знаходяться на місцях. А міжнародні посередники на переговорах в Женеві заявили лідерові боснійських сербів Радованові Карадзічові, без будь-яких чемностевих вступів, що згадані позиції його війська мусять залишити.

У СЕРЕДУ, 11-ГО СЕРПНЯ, президент Билл Клінтон, призначив теперішнього керівника НАТО ген. Джона Шалікашвілі на шефа Об'єднаних штабів американських збройних сил. Якщо його кандидатура буде схвалена Сенатом, то цей артилерійний старшина польського походження стане наслідником ген. Коліна Повелла та найвищим військовим дорадником Білого Дому. Ген. Дж. Шалікашвілі є заправленим військовиком з тонким вичуттям і розумінням европейської політичної ситуації. Будучи керівником НАТО, він постійно твердив, що ЗСА мусять відігравати ролю сильного провідника серед західніх союзників. Ген. Дж. Шалікашвілі буде першим не родовитим американцем на цьому становищі.

ПЛЯН КОРПУСУ американської морської піхоти поступово виелімінувати набір одружених осіб у свої лави кілька годин після його проголошення у середу, 11-го серпня, був скасований секретарем Департаменту оборони Лесом Еспином. Згідно з аналітиками, ця акція зі сторони Пентагону сталася у наслідок непорозуміння, що на думку Л. Еспина у цьому випадку вимагало глибшої аналізи, а не безпосереднього зарядження керівництва Корпусу морської піхоти.

КОМПАНІЯ ПЕПСІКО повідомила про намір інвестувати в польську мережу громадського харчування до півбільйона дол. Крім будівництва фабрики пепсі-коли, компанія плянує відкрити у Варшаві цілий ряд ресторанів і різних пунктів для скорої перекуски. Представник компанії сказав, що притік великих коштів у польську економіку дозволить створити 9,000 нових робочих місць. Ще раніше компанія Кока-кола також заявила, що вкладе в харчову промисловість Польщі 300 міл. дол. Найбільшим закордонним вкладником в польську економіку є італійський державний концерн Фіят, який плянує затратити в реконструкцію польської автової промисловости понад 2 біл. дол.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК — UKRAINIAN DAILY

FOUNDED 1893

Svoboda (ISSN 0274-6964) is published daily except Sundays Mondays, and holidays by the Ukrainian National Association Inc. at 30 Montgomery Street Jersey City N J 07302

Svoboda (201) 434-0237 UNA (201) 451-2200
Бюро УНС у Вашінгтоні (202) 347-UNAW; (202) 347-8631 (факс)

Postmaster Send address changes to
Svoboda 30 Montgomery Street Jersey City N J 07302
Tel (201) 434-0237 (201) 434-0807 (201) 434-3036

Second Class Postage paid at Jersey City N J

Передплата на рік $40.00 на пів року — $22.00 на 3 місяці $12.00
Для членів УНСоюзу $15.00 річно. За кожну зміну адреси $1.00
Чеки і "money orders" виставляти на "Svoboda"

Статті і дописи підписані авторами, не мусять відповідати поглядам Редакції. Редакція застерігає собі право в потребі виправляти і скорочувати надіслані матеріяли. Незамовлені матеріяли повертається тільки тоді, коли автор собі це виразно застеріг, долучивши заадресовану коверту з відповідною поштовою оплатою. — За зміст оголошень Редакція не відповідає.

P.O. Box 346 Jersey City N.J. 07303

Поворот українців в Україну

З України наспіла цікава вістка: Товариство „Відродження" в Івано-Франківському звернулося до Уряду в Києві з ініціятивою побудувати на полях біля Бучача нове містечко спеціяльно для українців з-поза України, з евразійської діяспори, які хочуть вернутися в Україну. Це окрема велика і болюча проблема. Немає докладної статистики українців, які живуть на величезних просторах Федерації Росії, перед і за Уралом. Але йдеться про який мільйон осіб, які не виреклися духового зв'язку з Україною і зберегли до неї такий сантимент, що тепер прагнуть вернутися „до себе". Стрижнем тієї закордонної і призабутої України є колишні царські, згодом комуністичні репресовані, заслані до таборів примусової праці, що їх Солженіцин назвав ҐУЛаґами, які після відсидження кари з різних причин залишилися далеко від рідного села чи міста, та заснували свої родини і тепер становлять вже іншу ґенерацію, але заметушилися з моментом несподіваного постання відродженої української держави і хочуть вертатися в Україну. Багатьом тим закордонним українцям напевне незрозуміло, чому їх не приймають з відкритими раменами, чому вони мають такі труднощі вертатися на батьківщину. Тайна цієї загадки у жалюгідних відносинах в Україні. Немає помешкань, немає праці, немає грошей на фінансування такої переселенчої акції.

Проєкт Т-ва „Відродження" подає практичну розв'язку бодай на найперший час. (До речі: це Т-во „Відродження" не слід утотожнювати з антиалькогольним Т-вом цієї самої назви у Львові за Польщі між двома світовими війнами). Побудувати для земляків-поворотців ціле нове містечко, чи велику оселю — чудова ідея. Від ідеї до її реалізації — довгенька дорога. Ми тут не орієнтуємося, від кого залежить формальна згода, яка величина пропонованих теренів, який приблизний кошт такої будови. Можна здогадуватися, що проєктодавці Т-ва „Відродження", ініціятори цієї ідеї, взявшися за це діло — не залишать його і будуть намагатися зреалізувати його з переборенням різних перешкод.

Майже кожний із нас тут, в Америці чи іншій країні поза Україною, має у власній родині або знає від своїх приятелів про сумні випадки переслідування комуністичним режимом ні в чому невинних осіб та засиланням їх на основі засуду каптуровим судом у далекі ҐУЛаґи. Большевицькі власті після приходу до Західньої України користуватися списками „підозрілих" українців у всіх станицях польської поліції в Західній Україні, переводили масові хатні обшуки й виарештовували та вивозили за знайдення одного примірника підпільної газети „Сурма", органу ОУН, чи просто на анонімовий донос. Вивозили малолітніх хлопців і дівчат, які ставали дорослими на засланні. Після відсидження кари залишалися на далеких від України землях, одружувалися, засновували власні родини і тільки мріяли про рідні сторони. Це безчисленні трагедії, спричинені диявольським режимом Леніна.

Велика більшість цих засланців опинилася в області по обох сторонах Уралу і на схід від гір Уралу, на безкраїх землях Сибіру. Назва „Сибір" лякає, як синонім каторги. Так воно не є. Від Челябінська починаючи — Омськ, Томськ, Іркутськ, це великопромислові міста. По обох сторонах сибірської залізничної лінії — урожайні землі. У Забайкальській області — ріка Селенґа з обома берегами — це чудова природа. Сухе повітря і там нема недуги туберкульози. Прегарний клімат на Зеленому Клині, де свого часу зосереджувалася українська громада. Табори примусової праці були аж до ери Ґорбачова і ще за його правління ген на півночі. Тепер дійсно настала пора, щоб ввесь той жах перейшов до історії. Допоможіть землякам вернутися в Україну!

Іван Кедрин

ПРОБЛЕМА КРИМУ

Приїзд у минулому тижні до Києва голови Демократичної партії Криму (УДК), Анатолія Філатова, і його пресова конференція із заторкненням різних причетних контроверсійних і ще невирішених справ, актуалізували проблему Криму, яка впродовж двох минулих років численним землякам в Україні і діяспорі напсувала нерви — здебільша непотрібно, через непорозуміння. Для правильного зрозуміння кожної складнішої справи треба передусім ствердити існуючі безперечні правди: 1) Крим — це найдалі на південь висунений півострів, пов'язаний з Україною вузькою смужкою території; 2) на Криму українці ніколи не становили національної більшости, — становили її росіяни, татари, жиди, вірмени, греки, німці — ціла мозаїка етнічних груп; 3) Крим, як уся Україна, належав до царської Росії від злощасного Переяславського договору з 1654 року і від того часу впав жертвою русифікації. 4) Крим економічно не є самовистачальний, залежний від України, головно водою і харчами; 5) коли Нікіта Хрущов „подарував" Крим Україні у 1954 році — у 300-річчя Переяславського договору, то це був такий сам театральний і в дійсності безвартний театральний жест, як і безвартним театральним видовищем було „скасування" цієї „даровизни" російським парляментом у Москві; 6) Боріс Єльцин і Леонід Кравчук тверезі прагматисти, правильно порозумілися, що проблему Криму можна зирішити компромісово, рахуючися з реальними фактами; 6) до тих фактів належить також вислід референдуму з 1-го грудня 1991 року, в якому різнонаціональне населення Криму в більшості заявилося за приналежністю до України.

Ще нема остаточно устійненого правно-державного статусу Криму, за вийнятком висліду згаданого референдуму з 1991 року. Тому Росія чи будь-котра інша держава не може зголошувати своїх претенсій до Севастополя на Криму чи іншої його частини, бо це грубе втручання до внутрішніх справ України. Єльцин, дискредитуючи резолюцію російського парляменту що до Севастополя, вилив йому зимну воду на голову запитом: „Хочете війну з Україною?". Міжнародний світ підтримав становище Єльцина і тодішній протест Кравчука. Обласна автономія Криму — це тимчасова практична розв'язка проблеми, це той компроміс, про який говорили Єльцин і Кравчук, але це теж була тільки розмова, а не якийсь двосторонній обов'язуючий пакт.

У минулому році, на врочистому вечорі в Українському Народному Домі в Ню Йорку з нагоди 40-річчя його існування, виступила випадково присутня в Америці віцепрем'єр Криму. Перепрошувала, що не знає української мови і промовляла по-російськи, рішуче і недвозначно заявивши свою особисту вірність державности України і запевнивши, що так відчуває більшість тамтешнього населення. Дійшла до нас вістка, що один активний діяч в Україні, який вже дав себе пізнати своїм непогамованим темпераментом, що накоїв був уже йому прикрощі, у своїй газеті пропагує „Похід на Крим". Проти кого? Неповажна забава, яка проте дає аргумент ворогам, що, мовляв, Україна — авантурницько-агресивна.

На своїй пресовій конференції у Києві названий вгорі політичний діяч Криму згадав, що виготовляється конституція Криму, але застерігся, що в її проєкті не передбачається становища кримського „президента". Спершу мусить бути коституція України — якої усе ще нема. Там певне буде визначена правна структура Криму. На тлі будівництва української держави і цілого комплексу пов'язаним із тим будівництвом проблем і труднощів — Крим стоїть на задньому пляні. Немає чим хвилюватися та псувати нерви собі й іншим. Проблема Криму буде автоматично вирішена згідно з бажаннями тамтешніх громадян і згідно з географією, історичною традицією і здоровим глуздом без потреби „походу на Крим".

Степан Сачовський,
Урмань

А В УРМАНІ ДЗВОНИ ДЗВОНЯТЬ...

На празник свв. апостолів Петра і Павла, 12-го липня 1993 року, відбулося величаве посвячення нової церкви, котру розпочав будувати ще в 1938 році тодішній парох св. п. Степан Городецький.

Ця стаття могла б називатися „Один з розвіяних вітром", або „Така довга дорога до храму". Вона показує, що в змаганні за волю України, за її будучність одна людина в своїй малості віддзеркалює цілість, вічність, Бога...

Маючи у своєму активі таких людей, що готові були задля її вільного майбуття на самопожертву і самозречення, хто усім своїм подвижницьким життям утверджував незнищенність українського духу, святу і непорочну відданість національній ідеї, Україна не могла не заслужити ласки Божої бути справді вільною і незалежною державою.

Вклонімося ж доземно пам'яті тих, хто поклав своє життя на вівтар батьківщини, хто жив задля свого народу, хто залишив на нашій многостраждальній землі незнищенний слід і пресвітлу пам'ять... Такою людиною був о. Степан Городецький. Свою палку любов до України він передав дітям, а також парафіянам церкви святих Петра і Павла в Урмані. Хай святиться ім'я його!

Хай знають нащадки про того, хто був фундатором тої睿 пречудової споруди во славу Божу, якою ми нині милуємося і до якої заходимо з священним трепетом. Хай знають, якою довгою і тернистою була дорога до храму.

За епіграф конечно я хотів би взяти рядки нашого земляка Ярослава Харчуна (Канада, Едмонтон).

Збудуй у небі мармуровий храм
Без огорожі й металевих брам —
Його так легко в захваті створити!
Подбай про все — і напис, і надгробок,
Який засвідчив би доби доробок.
Але й тоді згадати не забуть,
Як ти верстав круту, смертельну путь,
Де ти блукав, пірнаючи в чужини,
Що ти зробив у них для батьківщини.

На празник свв. апостолів Петра і Павла збулася найбільша мрія, яку мав в житті о. Городецький. Церкву, котру він залишив недокінчену, покидаючи рідний край, посвячено і передано до ужитку його колишніх парафіян в селі Урмані. Збулася й обітниця дочки о. Городецького Лідії, котра при смерті батька обіцяла, що як тільки зміниться ситуація в Україні, вона подбає про те, щоб за всяку ціну докінчити будову церкви. При допомозі чоловіка Богдана Хом'яка і жертвенних людей, дочка священика Лідія сповнила свою обітницю вмираючому батькові.

Ще з раннього ранку, на храмовий празник, з довколишніх сіл Розгадова, Пліхова, Жукова, Біща, Надрічного, Краснопущі і Поморян спішили до Урманя юрми народу. Ішли вони з процесіями разом зі своїми священиками розділити велику радість урманців — посвячення нової церкви свв. Петра і Павла. Прибули з далеких сторін і з діяспори колишні мешканці села Урманя. З Америки, Канади, Англії, Німеччини, Чехії і Польщі. Прибула зі ЗСА і дочка о. Городецького Лідія Хом'як з Рочестеру.

Торжество розпочато великим водосвяттям біля хреста, спорудженого з нагоди 1 000-ччя Хрищення України, котрий стоїть між новою і старенькою церквами. Не звертаючи уваги на дощову погоду, народ прибув з довколишніх міст і сіл в числі понад дві тисячі. Стояли на дощі і молилися... і плакали. Тим разом з радощів.

Перед входом до нової церкви привітав людей директор урманської школи І. Якимів. Шкільні діточки співали гарних пісень і сипали квіти під ноги священикам, котрі входили до нової церкви. Божественну Св. Літургію в асисті вісьмох отців і бережанського декана О. Ярослава, відправив о. декан і канцлер владики Михаїла з Тернополя, о. Павло. Він, також, виголосив дуже зворушливу і змістовну проповідь. Під час Богослужби чудово співав урманський хор. З подякою до гостей з діяспори і довколишніх сіл виступив парох села Урманя о. Зеновій. Він декілька разів підкреслював, що завдяки колишнім жителям Урманя, котрі живуть в діяспорі і дочки о. Городецького Лідії, будову церкви нині довершено великим торжеством.

Особливо зворушлива була подяка Л. Городецької, котра крізь сльози радости дякувала, в імені роди-

(Закінчення на стор. 3)

ПРОЦЕ І ТЕ

Про початкуючих і „новобагацьких" політиків

Це є „таємницею Полішинеля", яку постійно повторюємо, що політика то справа дуже „нечиста" і вимагає не лише знання, але гнучкости, відпорности і грубошкірости, а досягається цей „ідеал" великим професійним та політичним досвідом.

Хто потрапить між ворони... у політичному житті мусить згори бути наділений цілим комплексом цих і „професійних вад" аби вижити у політичних нетрях і не бути там „білою вороною", що звичайно веде до політичної смерти.

Саме маємо докази того в останніх повідомленнях американської преси та в інших засобах масової інформації. Щойно оприлюднено висновки комісії у справі самогубства одного з найближчих співпрацівників президента Клінтона, блискучого адвоката, на якого покладали великі надії — Вінцента Фостера.

Як виникає зі змісту знайденої передсмертної записки — він попросту не витримав напруження політичного життя Вашінґтону, усіх прямих його і покручених стежок, усіх підозр та інсинуацій, усіх Гордієвих вузлів непримиренної боротьби за владу і популярність. Тягар ролі найближчого приятеля Президента виявився понад його сили ще тим більше, що це змусило його перенестися із тиші стейту Аркенсо у політичний вир столиці. Отже, зовсім оправдано, що нерви не витримали проби.

Доля Фостера доказує, що політика — це не лагідна пані, і це може бути пересторогою для всякого ґатунку політичних парвеню, що надіються через особисті зв'язки, чи партійні, чи інші, часом дуже сумнівні, здобути собі „лаври" і вагу у світі і своїй батьківщині.

Тепер маємо добру нагоду слідкувати за тими, що стоять при кермі у Києві, чи є меншими керманичами обласного і районного рівня, включно із головами сільрад, або „лоцманами", які доїжджають з діяспори. Може здаватися, як не сумно, що все таки більшість наших політичних „фішів" — це риби домашнього хову, які мусять собі добре і виразно усвідомлювати, що в їх руках лежить доля кожного пересічного громадянина України, а щоб доля не була для тих громадян так жорстока, то кожний, що бореться за політику мусить добре вивчати основи політичної азбуки поруч щоденної роботи на своєму пості. Однак тих, що хочуть вчитися, мало — одні не роблять того із зарозумілости, інші з браку часу, а ще інші зі звичайного лінивства.

Може не шкодить, що до політики взялися поети та письменники, як бачимо, чехам то цілком не зашкодило — але шкідливими можуть бути аж надто інші, що сьогодні стоять тут чи там при кермі. Більшість із них — це таки люди нові, які виплили на хвилі Руху і патріотичної фразеології, люди малознані з активности, з-перед трьох чи двох років, люди, що мають малий вишкіл, але великі амбіції, які не є свідомі, що треба мати для майстерного балянсування на хиткому линвововому мостику заплетеному над проваллям, що зветься політикою.

Ми, живучи довгий час у західньому світі, вже психічно привикли до того, що кожний новий політичний провідник притягає за собою до керми своїх прихильників чи друзів. Але якось хотілося б вірити, що в Україні так не буде, що там крутими шляхами не дійдуть до керми некомпетентні та невишколені люди, і вони не старатимуться на західній спосіб здобути собі скоро славу... Дійсність дещо перекреслює наші надії, і все частіше чуємо і про хабарництво і про різномову — занадто гостру „виміну думок" на сторінках нашої преси. В наслідку маємо тепер десятки політичних груп і групок, з людьми у проводі часто-густо невідповідного формату, що не всі з них думають по-державницьки. Політичної ж мудрости через ніч не досягнеш.

Ціле щастя, що українці, які перейшли стільки знищення та переслідувань, є витривалі й не такі вразливі, бо навчилися цінити життя, яке б воно не було. А то було б тепер у нас багато... Фостерів.

О-КА

Д-р Володимир Шелест

АЛЮЗІЯ „НАДКУШЕНОГО ЯБЛУКА"

(Роздуми над поезією Наталі Давидовської)

II

Прицьому треба вказати на одну рису, яка, так би кажучи, виразно стирчить в композиційних проєкціях деяких сучасних поетів. Тією рисою є, витворена попередніми життєвими навиками, тенденція сприймати релігію не як морально-етичну основу, але, більш-менш, як своєрідну символічну леґенду, пов'язану зі старими традиціями предків. До речі, цією рисою грішили також і деякі із „шестидесятників", але в меншій мірі, бо тоді ще — як справедливо підмітив Сверстюк — „під уламками" традицій „залишився скарб — пісня і молитва матері". Сьогодні той скарб ще більше замулений часом.

Треба також вказати й на те явище, що в ідеологічній порожнечі недавньої дійсности релігія була єдиною вилазкою в приманливий світ філософічних розважань. Іншими словами: поверховими релігійними ремінісценціями заповнювалися філософічні й теософічні прогалини. Релігія була цікавим доповненням у творчих темах, або й навіть ставала темою.

Наталя Давидовська також використовує релігійні мотиви. Цілий ряд її віршів базований на біблійному тлі. Вибір нею такої тематичної основи — не випадковий, а обумовлений специфічною творчою настановою, бо тільки на такому тлі можна вести поетичну розмову про мораль і етику. Взагалі наша сучасність з різнорідними пертурбаціями виявляє тенденцію скеровувати зміст мистецьких творів або в песимістичні релігійно-моральні розважання.

Поетеса зупинилася зі своїми думками жінки-матері на тому трагічному місці серед „пустелі душ", де в хаотичних вібраціях анархічних інстиктів цих останніх років нашого віку, зійшлися на перекличку між собою всі причини попередніх лихоліть:

Кличуть лики обличчя свої,
кличе Авеля Каїн,
зупиняється час, починає крутитися світ!

• • •

І перед нами, згорнуте в сувій,
останній Ангел
ще тримає небо.

Під впливом такого апокаліпсичного настрою поетеса звертається до світу від імені усіх жінок, усіх часів, зі словами глибокого, драматичного змісту:

„Світе пробач,
ми тобі не приносили щастя!"

Наведені рядки викликають в уяві цілий ряд різних асоціяцій, які пов'язуються з окремими леґендами та історичними моментами, наслідки яких тягнуться віками. Давидовська пропускає ті моменти через свою власну, феміністичну призму „світовідчуття і світотворення", починаючи від гріховного яблука Єви, через злочинний танець Саломеї, через подвійне горе Марії Магдалини, і далі, через золоту клітку Роксоляни — аж до „холодного вселенського байдужжя" наших днів. На такому тлі „літочисельних ер" поетеса звертається до жінок світу з багатозначним питанням:

„Що ми, сестри, зробили зі світом?"

І сумно стверджує, що:

...кожна тінь — у хітоні зі сліз
вишепочує німо: „я — винна..."

Знову ж, у наступних рядках поетеса подає стриману, але надзвичайно глибоку змістом, алюзію:

„кожна з нас
від сирої землі
Сину Божому
ноги омила.

У вірші „Ох ти, осене, бабо, солом'яна вдово" поетеса висловлює свої песимістичні думки про життя жінки — тієї омріяної і возвеличуваної в різних видах мистецтва, „кращої половини" в молодості. А потім, коли спадає шлюбний вінець, на її плечі навалюється тягар терпкого життя:

Скільки їх! Скільки нас під нічними дахами
із очима ляклив их осінніх серен
цю солом'яну долю свою відзітхали,
розчинивши вікно у світання сире.
У світання сивенне — густе, невідоме...
Не жінки — силуети зникаючих птиць.

Наведений уривок — це нова версія старої теми — версія, яка в новій відміні відображує собою есенцію співчуття до жіночої долі. У світовій поезії цій темі присвячено багато місця. Таке співчуття також висловив свого часу Іван Франко у відомому вірші „Де не лилися вн в нашій бувальщині..."

Треба сказати, що поетичний (не реальний) фемінізм Давидовської має дуже мало спільного з фемінізмом Сімони де Бовуар і майже нічого з тими позиціями фемінізму, які заступають Джермейн Ґрір чи Ґлорія Стайнем. Поетичний фемінізм Давидовської позбавлений софістичної емансипації. Її фемінізм — це тільки несміливий голос жіночої скарги на гірку долю, — голос збірної, „до вечора прикутої" жіночости, затурканої психологічним комплексом первородного гріха та терпкими, безвиглядними, побутовими умовами.

Основну засаду такої ідейно-естетичної позиції поетичного фемінізму Давидовська розкриває в останній строфі триптиха „Пісні Роксоляни". У цій строфі поетеса висловила збірне, оптимістичне бажання жінки: — витримати всі хвилі випробувань, перетерпіти всі лихоліття й виконати свій найвищий і найпочесніший обов'язок жінки-матері:

(Закінчення на стор. 4)

ДЕРЖАВНІСТЬ УКРАЇНИ ЗАКРІПЛЮЄТЬСЯ! ДОПОМОЖІТЬ ЇЙ ВКЛАДОМ ВАШОЇ ДИВІДЕНДИ У ФОНД ВІДРОДЖЕННЯ УКРАЇНИ — УНС!

КОМІТЕТ ТИСЯЧОЛІТТЯ ХРИЩЕННЯ РУСИ-УКРАЇНИ ГАРВАРДСЬКИЙ ПРОЕКТ, ПІД ПРОТЕКТОРАТОМ СКВУ

щиро дякує нижче названим особам і установам за грошеві пожертви на реалізацію Гарвардського Проєкту в тисячоліття Руси-України:

СПИСОК ч.: 26

2,500 дол. — д-р Євген і Ніля Стецьків.
1,000 дол. — Ігор і Рома Гайда* в пам'ять батька св. п. **Пилипа Гайди,** в третю річницю смерти та в століття його народження; $400 дол. — в пам'ять батьків **св. п. о. Ярослава і Люби Княгиницьких;** 100 дол. — в пам'ять бл. п. **Володимири Смик;** 100 дол. — в пам'ять бл. п. **маестра Едварда Козака.**
По 1,000 дол. — Дамян Кордуба* в пам'ять родичів бл. п. **Петра і Софії Кордубів** та брата бл. п. **Івана Кордуби,** Борис Галаган.

СПИСКИ ПООДИНОКИХ ВІДДІЛІВ КТХРУ-ГП:

Гардфорд, КТ.:

У пам'ять бл. п. **д-ра Осипа Теслюка:** дружина Володимира Теслюк з родиною — 1,000 дол.; Марта і Адріян Дергак — 250 дол.; Зенон і Ярослава Дергак, Школа Українознавства св. Михаїла в Гартфорді — по 100 дол.; працівники Benefit Contracts Legal Department of Aetna Life and Casualty — 70 дол.; працівники Aetna Life Insurance and Annuity Company — Sponsored Life Department, д-р Роман і Марія Борковські, Ольга Вересюк і Ніна Вересюк-Шуст, Василь Гаврилюк*, Діяна Дергак, Industrial Risk Insurers, Евгенія і Оксана Ковальські, Мирон і Ірена Красій*, Роман Лазарчук, Ярослав і Лідія Ляшевич, United Technologies Otis Elevator — по 50 дол.; Олександер і Анна Пришляки — 35 дол.; Богдан і Галина Марків, Евгенія Сивенька — по 30 дол.; д-р Артур Вольф, Катря Гадзевич, Олег і Люба Кінах*, Роберт і Наталка Кравчук, Ярослава Кукіль*, Володимир і Євдокія Лучкань, Анна Любинська, д-р Ярослав і Ірина Остап'юки, Пласт Сеньйорат, Марія Семанишин, Хор „Діброва" — по 25 дол.; Богдан Барабаш, Юлія Вишневська, Любомир і Стефанія Гуменюки, Іван і Леся Дитюки, Люіза і Престон Дональдсон, Віра Захаріясевич, Микола і Ірена Зварич, Павло Кебало, Павло Крамар*, Михайло і Юлія Масник, Олександер і Марія Мотиль, Аня Олексишин, Соня і Роман Платош, Петро і Стефанія Пришляки*, Леся і Роман Романишин, Володимир Саляк, Стефанія Стасишин, Михайло і Леся Шевчук*, Михайло і Галина Шулевські — по 20 дол.; Михайло Кулик — 15 дол.; Євгенія Дергак, Катря і Леся Зборовські, Тереса Е. Річчі, Олександер Рудзінський, Ольга і Григорій Якимів — по 10 дол.

У пам'ять бл. п. **Марії Ґреськів:** донька Анна з чоловіком інж. Олександром Пришляком, д-р Андрій і Марта Мостовичі*, д-р Леонід і Оксана Мостовичі — по 100 дол.; Андрій Пришляк*, Петро і Стефанія Пришляк, Михайло і Марія Яцишин - по 50 дол.; Володимира Теслюк - 40 дол.; Дарія і Стефан ДеЛаліо, Роман і Меланія Кузьми, Ірина Юрчишин — по 30 дол.; Катря Гадзевич, Орест і Оксана Кузьми*, Ярослав Кукіль, Анна Любинська, Михайло і Стефанія Павлічко, Іся Пришляк, Любомир Рокицький, Роман і Леся Романишин, Богдан і Віра Ціропалович, Ірена Чайковська*, Теодор Чіх — по 25 дол.; Онуфрій і Галя Білоголовські, Володимир і Дарія Войтович, Адріян і Марта Дергак, Евгенія Добчанська, Володимир і Анастазія Мерещак, Річард і Шарляйн Пеплау, Микола Погаратний, Володимир Саляк, Іван і Марія Селеман, Євгенія Сивенька, Іван і Пелагія Хичій, Роман Хичій, Михайло і Леся Шевчук, Анна Яцишин — по 20 дол.; Василь Гаврилюк, Надя Гафткович, Богдан і Іванна Козак, Павло Крамар, Євдокія Стельмах — по 10 дол.

100 дол. — інж. Олександер і Анна Пришляки.
50 дол. — Школа Українознавства св. Михаїла у Гартфорді в пам'ять бл. п. **Стефанії Балко.**
(Переслав інж. Олександер Пришляк).

Філядельфія, ПА.:

1,000 дол. — інж. Іван і Марія Куземські.
По 100 дол. — д-р Стефанія і д-р Юрій Бережницькі в пам'ять бл. п. **д-ра Остапа Тарнавського,** Адріян і Софія Горницькі, Юліян і Лідія Крижановські, Ірина Райнер, Марта Шиприкевич, Ігор і Дарія Шуст;
60 дол. — Микола і Марґарета Кононенко;
По 50 дол. — Микола Іванішів, Петро і Марія Крамаренко, Роман і Любомира Мельник, Михайло й Ольга Середа;
30 дол. — Андрій Турчин;
По 25 дол. — Теодор Крочак, інж. Іван і Дарія Скіра;
5 дол. — Марта Деблієу
(Переслала Марта Шиприкевич)

* Складаємо щиру подяку всім жертводавцям, що використали дорівнювальні фонди їхніх працедавців.

Заохочуємо всіх, що затруднені в підприємствах, які практикують програму "Matching Gifts" враз із своєю пожертвою (чеки треба виписувати на "Harvard University Ukrainian Studies Fund", а в примітці вписати "MUC") прислати теж аплікації на дорівнювальну вплату, відповідні формуляри можна одержати в канцелярії працедавця.

Збіркова акція продовжується.

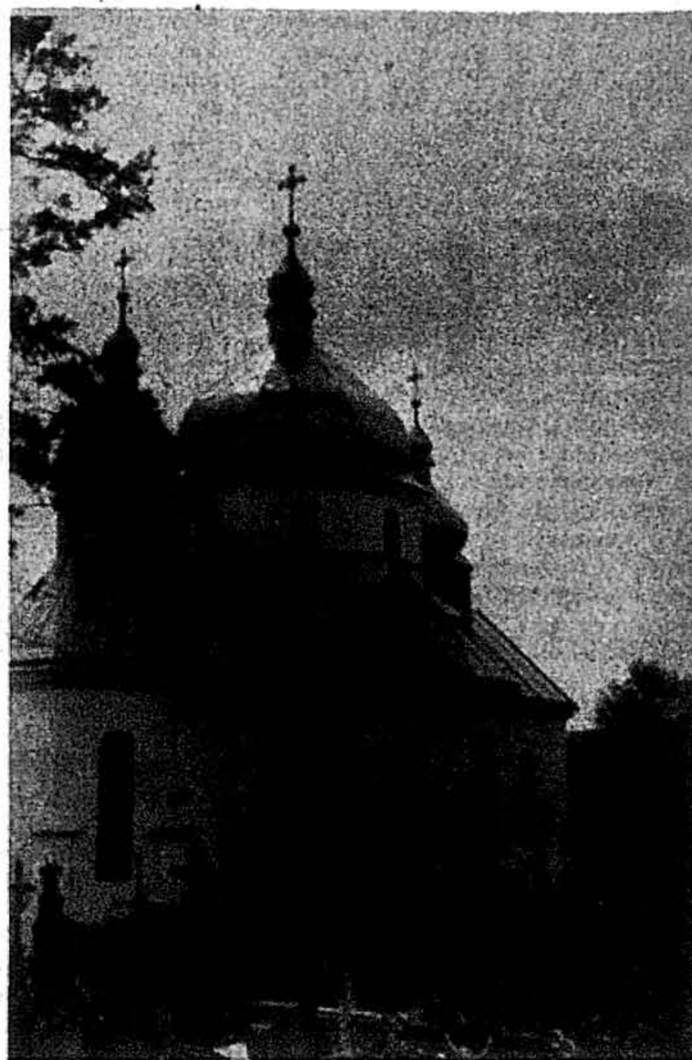
Всі чеки просимо виписувати на: UKRAINIAN STUDIES FUND M.U.C. ("M.U.C." означає Millennium of Ukrainian Christianity).

Пожертви просимо пересилати до канцелярії Фонду Катедр Українознавства на адресу:

Harvard University
Ukrainian Studies Fund
1583 Massachusetts Ave., Cambridge, MA 02138

А в Урмані...

(Закінчення зі стор. 2)

Нова церква в Урмані.

ни, всім хто в будь-який спосіб причинився до закінчення цієї прекрасної будови. В імені свого покійного батька о. Городецького просила урманців: „Жийте в мирі і братолюбію так як учив вас наш батько. Помагайте один одному і пам'ятайте, що відтепер все що ви робите, ви робите для себе і для України... Наш батько попрощав би вас такими словами, словами нашого поета і пророка Тараса Шевченка:

Свою Україну любіть!
Любіть її во время люте,
В останню тяжкую
мінуту
За неї Господа моліть!

По відправах відбувся обхід довкола нової церкви, а тоді для приїжджих гостей відбувся величавий бенкет у шкільній залі. Було понад 200 гостей. Промовляли отці духовні, урядові особи з області і району, жителі села. Привітав присутніх і представник президента Леоніда Кравчука в бережанському районі Михайло Івашків. Всі з вдячністю і великим подивом висловлювали признання за такий чудовий храм, котрий міг би вповні служити й за єпископську катедру. Без перечно найвищих слів похвали заслуговує художник Ярослав Макогон і майстри, котрі з ним розписували іконостас і робили стінопис. Заслуговують на най вищі слова подяки і похвали майстри різця з лісового господарства. З їхніх рук постав у церкві безумовно талановитий витвір-різьблений іконостас.

Хай цей святочний літній день збережеться на віки у наших серцях і пам'яті. Згадаймо нині і помолімося за тих, хто позпочинав будову з наріжного каменя, хто розмішував розчин і виводив стіни. За тих, хто не дав його осквернити, хто збирав пожертви і довершив будівництво.

Вклонімося ж доземно пам'яті тих, хто поклав своє життя на вівтар батьківщини, хто жив для свого народу.

Особливу подяку висловлено на адресу Лідії Хом'як Олекси Кулика, котрі внесли найбільшу лепту. Шкода, тільки, що Олекса Кулик не дочекав того радісного нинішнього дня, бо ще минулого року Господь забрав його з того світу. За його невтомну працю для завершення торжества, громада села Урманя буде йому назавжди вдячна. Вічна йому пам'ять!

...А в Урмані тривало храмове свято.

В першу річницю смерти св. п. С. Бушака

Проминув один рік, як у Пармі, Огайо, упокоївся в Бозі на 67-му році життя український патріот, громадський діяч, взірцевий чоловік, добрий батько та улюблений дідусь — св. п. Сергій Бушак.

Покійний народився 12-го червня 1924 року в містечку Матіїві, на хуторі Трублі, на Волині. Ще юнаком почав виявляти здібності до навчання, любов до Церкви та українського народу.

Батьки покійного, будучи заможними хліборобами, як також свідомими українцями, дали Сергієві добре виховання.

З початком Другої світової війни в 1939 році большевики зайняли західню Волинь. Українська молодь, пізнавши на собі жорстокість большевицьких окупантів, почала організуватися та підпільно працювати в українських організаціях.

С.Бушак, як дуже молода людина, активно брав участь у цих організаціях. В 1941 році з приходом німців, Сергій продовжував активну працю на більш відкритому форумі.

Спершу німці це толерували, а невдовзі почали арештовувати свідомих діячів українського народу. В тому числі арештували молодого Сергія. Він перейшов довгий ланцюг гестапівських тюрм і концентраційних таборів. Спочатку Люблін і Краків, Авшвіц, потім Мавтгавзен, Мельк і Ебензее, від серпня 1941 до травня 1945 року.

Після закінчення Другої світової війни в Мюнхені він починає організувати українську молодь і далі продовжує працю для українського народу.

В 1950 році переїжджає до Америки, в цьому ж році одружується з Лідою (Голуб) та вкоротці перебирається до Клівленду, Огайо. Доповнює своє знання в місцевому Фенн Каледжі, також продовжує культурно-освітню працю в українській громаді.

Як член УАПЦеркви в Пармі, включається в життя церкви — церковного уряду. Стає співорганізатором „Рідної школи" ім. Т. Шевченка при соборі св. Володимира. У школі працює довголітнім педагогічним керівником, директором та учителем.

Із призначенням праці в Детройті, продовжує навчання й отримує диплом інженера-конструктора пластмаси і працює за цим фахом в ділянці автоіндустрії.

Покійний Сергій заслуговує великої пошани серед української громади в Пармі, Огайо. Цю пошану було виявлено в день першої річниці смерти. Панахиду відправили: о. Іван Наконечний — настоятель собору св. Володимира та о. прот. Степан Ганкевич при великій участі парафіян та гостей. Після Панахиди на поминальному обіді присутні мали можливість послухати спогади від його найближчого земляка д-ра Бориса Ваврищука з Верміліону, Огайо. Зі спогадами коротко виступив його довголітній друг, земляк і кум Леонід Дмитревич.

Від родини — Андрій Бушак, старший син покійного подякував священикам, д-рові Борису Ваврищуку, Леоніду Дмитревичу, усім друзям і знайомим за останню прислугу йому найдорожчій особі — незаступному Батькові.

Покійний залишив у смутку й горю дружину Ліду, синів Андрія і Юрія з родинами, шваґра Михайла з родиною, сватів, дальшу родину в Україні та численну кількість друзів і приятелів зі школи.

Після поминального обіду присутні відспівали „Вічну пам'ять" та висловили родині покійного щирі співчуття.

Б. В.

У СОРОКОВИЙ ДЕНЬ СМЕРТИ
нашої найдорожчої ДОНІ

бл. п.
СТЕФАНІЇ КОГУТ SWEZEY

будуть відправлені
ПОМИНАЛЬНІ СВЯТІ ЛІТУРГІЇ
у суботу, 14-го серпня 1993 року
в церкві св. о. Миколая в Амстердамі, Н. Й.,
у Вашінґтоні і в Торонто в Канаді
Про молитви за спокій душі покійної Стефанії просять
РОДИЧІ
і сестра — ЯРОСЛАВА КОГУТ

ВИПРАВЛЕННЯ ПОМИЛКИ
В Свободі ч. 137 від 21-го липня 1993 р. в списку жертводавців у пам'ять бл. п. ЄВДОКІЇ КУШНІРЧУК було помилково написано Степан і Анна Федоренко замість СТЕПАН І АННА ФЕДЕНКО.
Перепрошуємо.

Ділимося сумною вісткою, що в п'ятницю рано, 13-го серпня 1993 р. відійшов у вічність

бл. п.
ІВАН ХУДИЙ

нар. 16-го вересня 1900 р. в Україні.

Залишив у глибокому смутку:
дружину — МАРІЮ
дочку — НАТАЛІЮ
внучку — ЛАРИСУ
та близьку і дальшу родину в Україні

Ділимося сумною вісткою, що в п'ятницю, 23-го липня 1993 р. відійшов у вічність

бл. п.
МИКОЛА ЯРЕМКО

нар. 8-го грудня 1916 р. в селі Викота на Самбірщині.

Залишив:
дружину — КАТЕРИНУ
дві сестри в Україні
та близьку і дальшу родину, друзів в Україні і ЗСА

ПОХОРОННІ ВІДПРАВИ відбулися 26-го липня 1993 р. в українській католицькій церкві св. Марії в Соливан, Виск., а тлінні останки поховано на цвинтарі св. Адальберта в Мілвокі, Виск.

У глибокому смутку повідомляємо, що в четвер, 12-го серпня 1993 р., в вечірніх годинах у лікарні, по тяжкій недузі, на 90-му році життя упокоїлася в Бозі

моя найдорожча та незабутня
МАМА
бл. п.
ОЛЬГА ЛЮТИЙ ЛЮТЕНКО
з дому ЛАВРЕНЧИК

вдова по сл. п. отаманові Іванові Лютий Лютенку.

ПАНАХИДА — в суботу та неділю, 14-го та 15-го серпня о год. 7:30 веч. в похоронному заведенні Conroy, 21 2-га вул., С. Бавнд Брук, Н. Дж.

ПОХОРОННІ ВІДПРАВИ — в понеділок, 16-го серпня 1993 р. о год. 9:30 ранку в церкві-пам'ятнику св. Андрія Первозванного в С. Бавнд Бруку, Н. Дж., та опісля на місцевому цвинтарі.

В глибокому смутку та невимовному болю залишила:
сина — ЮРКА
сестру — ЄВГЕНІЮ в Польщі
брата — МИХАЇЛА в Польщі
та близьку і дальшу родину в Америці та Україні

Ділимося сумною вісткою з приятелями і знайомими, що в суботу, 17-го липня 1993 р., несподівано на серце відійшов у вічність в шпиталі Mercy Community Hospital, Port Jervis, N.Y. на 72-му році життя

наш найдорожчий
МУЖ, ТАТО, БРАТ, СТРИЙ І ДІДО

св. п. проф. художник
ВІКЕНТІЙ ОВСАК

Залишені у глибокому смутку:
дружина — АГАФІЯ з дому ВІЧКОВСЬКА
сини —
СТЕФАН з дружиною ІЛЕЙН з дітьми
ІВАН з дружиною МАРІЦА з дітьми
дочки —
МІРТА з мужем МИХАЙЛОМ з дітьми
ЛИНДА — замужна
брат — ІВАН з дружиною ОЛЬГОЮ і дітьми
сестра — МАРГАРИТА і племінники в Арґентині
дев'ять внуків
та близька і дальша родина в Закарпатській Україні

ПОХОРОННІ ВІДПРАВИ відслужив в українській церкві Святої Трійці в Кергонксоні, Н. Й. о. Василь Гринь. Похований св. п. Вікентій Овсак на цвинтарі в Woodbourne дня 20-го липня 1993 р.

Прощальне слово виголосив д-р Хименець, а його друзі відспівали над могилою похоронний гимн „Видиш брате мій..."

Нехай американська земля буде легенькою, а йому вічна пам'ять.

РОДИНА

Алюзія „Надкушеного яблука"

(Закінчення зі стор. 2)

Я ...жінка...
За усі гріхи не знаю більшої спокути,
ніж пережити їх,
уздовж
усі шляхи переходити
і сонця схід благословити
мені — до вечора прикутій,
назватись іменем своїм
і немовля своє сповити.

Уже згадувалося, що у віршах Наталі Давидовської є деякі місця, які насторожують увагу. Тут йдеться про ті місця, де поетеса, можна сказати, легковажно вдається до спекулятивних суджень у сфері християнської віри і віри взагалі. Такі місця в її поезії не додають „філософічности" віршам, а навпаки, — знижують їхню змістову вартість. Це видно, наприклад, в наступних уривках:

Надія на спасіння, Боже правий!
Хто вигадав цю милість чи оману?
Цвіло сухе бадилля,
і надія
гортанно висповідувала весни,
і в сьомий день
збувалася Неділя:
хтось воскресав!

Як просто і жорстоко
світ відкупився вигадкою притчі.

У збірці „Сад вічности", у так званих „псальмах" („Псалом другий"), поетеса в абстрактній арґументації нехтує сенсом дистанції у традиційних співвідношеннях земних й надземних понять віри, коли ставить питання:

в чиїй Ти, Боже, явишся подобі?

Це здається, ще один приклад простої аперцепції: — залежности мислення від попередніх життєвих навиків. Чи може це тільки „зухвалість новаторства"? Ось другий приклад:

Себе помилуй, Господи!

Давидовська тут, як видно, своєю, більш ніж недоречною, інвокацією, висловленою в наказовій формі — не тільки спрощує поняття найвищих начал віри, але й доходить до крайнього святотацтва.

Адже ж дві тисячі років генії різних рас і континентів возвеличували ту абсолютну велич християнства своїми найкращими творами: архітектури, образотворчого мистецтва, музики, поезії та філософських трактатів. І якщо ця, за висловом нашої поетеси, „вигадана притча" проіснувала двадцять століть — то, легко кажучи, справді треба мати творчу сміливість, щоб нехтувати такою багатовіковою загальнолюдською традицією.

Тут не йдеться про саме питання: „вірити" чи „не вірити", бо це, самозрозуміло, — справа особиста. Тут йдеться про інше: — про культуру інтерпретації певних понять, пов'язаних з традицією предків — про звичайні етичні норми відношення до тих традицій, які ми або приймаємо за звичаями предків або відходимо від них мовчки за власним бажанням, без всяких ґримасів у сторону дзвіниць.

Правда, у світовій літературі можна знайти імена поетів і прозаїків, які у своїх творах вдавалися до сатиричних зображень церкви (як інституції) та підкреслювали неґативні прояви клерикалізму. Наприклад, (Goliardic Verse) леґендарного Єпископа „архипоета" Ґоліаса; Дж. Боккаччо, „Декамерон"; В. Блейк, „Лондон" та інші). Трапляються також і алегорично-сатиричні трактування біблійної історії (Драйден, „Absalom and Achitophel"). Але в тих творах усе таки збережена виразна морально-етична дистанція між звичайними земними і вищими абсолютними поняттями.

Треба також відмітити, що поетеса у своїх віршах просто перенаголошує комплекс гріховного начала. Вона вдається до жорстокого самообвинувачення, складаючи всі гріхи землі на жіночу половину людства:

Я — гріх Землі
Я — суть її терпляча...

Комплекс „надкушеного яблука" в неї настільки всеобіймаючий, що охоплює навіть далекі ясні зорі:

А на небі і зорі грішні...

Дещо іншою тональністю озвучена „тема гріховна" у „Притчі про жіночу вірність", в якій поетеса відступає від пригнічуючого комплексу самообвинувачування. Вона натомість влучно, з динамічним налетом ярости, передає сцену побутової драми:

А серед літа вибив двері грім.
Стояла вірність боса і заникана,
„Я — зрадила", — кричала навздогін.
А він махнув: „Таке твоє покликання..."

Але у вірші „Шепіт в собі..." вона знову повертається до того прадавнього „таємного гріха", який, причаївшись, сидить в жіночій натурі віками:

Коханий спав, народжувався світ,
і грішно пахли яблуком долоні...

У цих двох рядках „гріх" переходить у почуттєво-позитивну естетичну категорію, яка підкреслює собою вже іншу, природно-інтимну сторону людських взаємин. Поетеса з легким іронічним натяком розкриває той спадковий архетипний інстикт жіночости, який підсвідомо, згідно доводів психолога Карла Юнґа, збуджує фантазію й породжує ідеї.

Підходячи до кінцевих висновків, слід зазначити, що майже всі вірші Наталі Давидовської переповнені похмуро-пригнічуючими образами. Ті її похмурі вірші з ілюстраціями надумано- претенсійної символіки трьохкрилої птиці, птахориби, голого людського тіла перед площиною з вістрями ножів чи мечів, жіночих постатей з похиленими головами серед черепів під склепіннями якогось „потойбіччя" — все це разом узяте виявляє собою посередню версію занепадницького абстракціонізму, який має мало спільного з поняттями, з якими асоціюється слово „поезія". Ось приклад:

...в зміїних норах — протяги нічні...
Тече трава, наздоганяє пам'ять,
і птахориба плаче на плечі...

У збірках нема світлих барв. Кругом темне безладдя, серед якого зловісно „кричать брудні ворони", стоять „замшілі брили стін" розвалених храмів. В іншому місці „сутінь спить", „сплять ритуальні жала гадин", „чорний попіл", „шепіт божевільний" і „зморшки болю на чолі".

Поетичні ревеляції навкруги руїни й занепаду знайдемо також і в інших поетів. Наприклад, Валентину Савелюк так само непокоїть „чорна птаха з туманом на крилах", „трухляві хрести" та пророки, які „молитви свої розгубили"? А Леонід Талалай у своїх справді мистецьких, глибоко філософських віршах, приглядаючись „третім оком" до тривожного сьогодення, висловлює гірку правду, пишучи: „мимоволі котиться сльоза" і „нікому сказать, і нічого сказать... і дихать нічим".

Поезія і музика віками розвивалися рівнобіжно й зближено, доповнюючи одна одну. Таким чином римоване слово звучало справді поетично й разом з музикою вплiталося в те високе естетично-прекрасне, яке возвеличувало людську гідність і, як твердив Стендаль, „обіцювало щастя". Сьогодні поезія і музика також творяться рівнобіжно, але вони, на жаль, мало обіцюють спраглій людині, яка збагачуючи свій інтелект, у той самий час забувала про духові скарби традицій, про життєрадісний культ сонячної краси, гармонії та людської усміхненої величі.

Українська громада в Чикаґо чекає на Українські Дні

Чикаґо (ЛуК-а). — В днях 11-го та 12-го вересня ц. р. відбудуться в Чикаґо традиційні Українські Дні, що стали популярною літньою імпрезою, на яку наша громада вже звикла чекати.

Українські Дні відбудуться в час, коли тепле літо добігає до кінця, а золота осінь починає підкрадатися своїми першими кольорами. Саме в цей виїмково гарний час змін пір року в Українському селі, при перехрестю вулиць Супіріор і Кемпбелл, оживає Смит парк і на протязі двох днів він наповняється українською атмосферою. Тут на протязі двох днів лунають українські пісні, чути українську музику, а на сцені танцювальні ансамблі виконують народні танці. Організатори Українських Днів кожного року дбають про те, щоб програма на тих днях була нова, цікава і весела.

Як в минулих роках, так і цього року під час Українських Днів на площі будуть чинні різні будки: одні з харчами, другі з різноманітними речами до продажі, а ще інші — виставлятимуть мистецькі експонати для оглядин відвідувачами. Зацікавлені у винаймі будки можуть звертатися до місцевого Відділу УККА.

Два дні в році частина міста Чикаґо, що її звуть українським селом, буде українською не тільки по назві, але й за змістом. Тому прийдіть в ті два дні до Смит парку, щоб провести два дні в дусі української розвагової атмосфери.

НАЙНОВІШІ ДОСЛІДИ виказують, що жінки які є пацієнтками лікарів-жінок у двічі скоріше є згідні проходити перевірку для виявлення рака матиці чи грудей, як жінки, що є пацієнтками лікарів-чоловіків. Д-р Нікол Лурі, дослідник в Геннепіц повітовому медичному центрі у Міннеаполісі, яка була керівником проведення цих дослідів, каже, що на таку поведінку жінок може бути багато пояснень, одначе вона підкреслює, що це в ніякому разі не означає, що жінки повинні бути пацієнтами тільки лікарів-жінок.

БРИТАНСЬКИЙ КАБІНЕТ міністрів заборонив публікувати деякі сторінки з мемуарів колишнього прем'єр-міністра Маргарет Тачер, які мали от-от вийти окремою книжкою. Це рішення підтверджує здогади багатьох спостерігачів, які вважають, що спогади М. Тачер можуть поставити в незручне становище теперішнього прем'єра Джана Мейджора і його найбільш впливових міністрів. Річ у тому, що з майбутньої книжки англійська громадськість довідається про подробиці останніх 11 днів перебування М. Тачер при владі, зокрема про закулісну політичну боротьбу у провідництві консерватистів, яка й змусила М. Тачер залишити свій пост в кінці 1990 року.